

NADNIEMENSKI KURIER POLSKI

Orzeszkowej 13 tel. 166
Redakcja otwarta od 12-11 5-6
Administracja " 10-11 4-6
Prenumerata miesięcznie, zł. 4.
z odnośnieniem i przes. poczt. 4 zł. 50 gr.

№ 42 Rok I.
GRODNO
czwartek 11 września 1924

OGŁOSZENIA: Za 1 wiersz m/m za tekstem 20 gr. Drobne za wyraz 10 gr. Dla poszukujących pracy 5 gr. za wyraz. Miesięczne p/g umowy. Dla ogłoszeń układ stronicy 8-mio szpaltowy. Każda nowa podwyżka taryfy, ogłoszona w nagłówek, obowiązuje wszystkie już przyjęte za mówienia bez uprzedniego zawiadomienia.

Kino LIRA	U PROGA GILOTYNY
Dziś	Wstrząsający dramat życiowy w 10 akt. w-g powieści Jules CLARETIE p. t. „Le Petit Jacques” W rolach głównych znakomici artyści komedji francuskiej Violet Iyl - Henri Baudin i 5-cio letni geniusz Andre Rolan

Kino EDEN	WYSPA ŁEZ	ANONS! W tych dniach wielki dramat syrkowy DEMON CYRKU
Dziś	Wielkie arcydzieło kinematografji. Najefektowniejszy film sezonu. Potężny dramat w 6 aktach, który odzwierciedla nam dzieje pięknej kobiety smaganej bezlitosnym biczem przeznaczenia. W rol. gł. najładn. Lya-de-Putti dziewczica ekranu i tytan gry filmowej J. Wegener	W rol. gł. Karel-de-Vogt i Hanni Weisse

Echa katastrofy kolejowej

Dowiadujemy, że wynikiem katastrofy jest podwójna liczba ofiar, pierwotnie nieściśle podana przez nas. Zabity oficer i plutonowy, 5-u żołnierzy ciężko rannych a 20 lżej. Można sobie wyobrazić jak wy-

ładają te ciężkie rany, jeżeli pofarmane zebra i zmiżdżone nosy zaliczone tu zostały do kategorii lżejszych. Drobiazgowo szczegóły katastrofy podamy jutro.

Na Niemnie

Rzucona myśl przez pułkownika Szredersa co do urzędzenia tych zawodów w dniu 24. VIII. b. r. wobec złej pogody odłożona została na dzień 31. VIII. b. r. nie zraziła chwilowem niepowodzeniem pułk. Szredersa jako też i kierownika zawodów majora Witkowskiego.

Nagroda mistrzostwa miasta Grodna pozostała nierozegrana do 1925 roku, z tych względów, iż nie było zwycięzcy we wszystkich biegach, to czas, to miejsce zdobyte było przeszkodą do najwyższej nagrody.

Z publiczności do Komitetu, byli zaproszeni p. p. Choze i Slucki. Po ukończonych zawodach, przemówił, zachęcając zawodników cywilnych, Prezydent miasta, stawił wojsko za przykład, wręczając żetony zwycięzcom i czasowe dyplomy. Dział techniczny organizował ma-

major Witkowski, wykonał chorąży Stanlik. Starter wszystkich linii kapitan Kosteczki.

Bezpieczeństwo podczas pływania porucznik Zamkowski i porucznik Trojanowski.

W podobnie przyjątych warunkach atmosferycznych odbyły się w ubiegły poniedziałek 8 b. m. Regaty na Niemnie. Nie były to regaty warszawskie lub innych miast, mających za sobą odpowiednio wyrobioną tradycję, jednak niemniej interesujące i entuzjastycznie zgromadzoną dość licznie publiczność.

Rezultat wyścigów następujący: Bieg 2000 mtr.

Łódzie czwórki odkryte. Zwyciężyła załoga łodzi Kaszub przebywszy przestrzeń w 9 m. 12 sek. sternik p. Sawicki, załoga pp. Ejsmont, Moroz, Ku-

likowski, J. Stepniowski. Bieg 2000 mtr.

Skulingi Zwycięzca kap. Kosteczki na „Junaku” przebywszy przestrzeń w 10 m. 35 sek.

2 biegi łodzi spacerowych po 1500 mtr.

Zwycięzcy:

M. Kolupajto na łodzi № 102 przebywszy przestrzeń w 10 m. 8 sek. i Michał Dzieciuniuk na łodzi № 68 przebywszy przestrzeń w 10 m. 45 sek. Bieg 1000 mtr.

Dwójki odkryte

zwyciężyła: obsada ster: p.p. Klicówna i załoga: Obuchowiczówna i Jodkowska na łodzi „Switezianka” przebywszy przestrzeń w 3 m. 24 sek.

Na zakończenie zostały rozdane nagrody w postaci medalów pięknie rzeźbionych z odpowiednimi napisami, wręczonych przez Prezydentów: Stepniewską załogom łodzi sportowych, oraz nagrody pieniężne

zwycięzcom na łodziach spacerowych, wręczonow imieniu Magistratu i Sejmiku przez p. Starostę Rogalewicza.

Poniewas bieg Nadniemeński Kurjera Polskiego nie odbył się z powodu zapisań się amatorów jedynie na 2 biegi, przeto suma nagrody złożona została do depozytu W. K. W. do następnego roku.

Nie wątpimy, że rok następny przyniesie wielkie zmiany na korzyść, w zawodach wodnych o ile te będą urządzone we właściwym czasie i przy wczesnej organizacji.

Na zakończenie mała uwaga pod adresem organizatorów.

Łódzie przyjmujące udział w zawodach winny o godz. naznaczonej na początek zawodów znajdować się u startu, nie zaś wyjeżdżać dopiero z przystani w godzinę po tym czasie, zmuszając publiczność do nieprodukcyjnego wyczekiwanie na dojazd łodzi do startu.

Fakt godny napiętnowania

Ze sfer należących do Patronatu nad więziami proszą nas o podanie do wiadomości następującego faktu.

Przed kilkoma dniami wysłano na wózek z tutejszego więzienia kobietę w bolach porodowych do szpitala miejskiego. Akuszerka szpitala p. Smirnowa po zbadaniu chorej zaopiniowała, że porod nastąpi naj-

wcześniej za 12 tygodnie, wobec czego chorą odprawiono z powrotem do więzienia, dokąd ledwo się dowiuktiszy urodziła dziecko. Niezależnie od przyczyny, wywołującej podobny rezultat to, zn. czy było to niedbalstwo, czy niedostateczna znajomość wiedzy akuszerkiej, fakt ten kwalifikuje się, aby wdrożyć dochodzenie.

A. I. f. a

Polityczny awanturzysta czy idea fixe stania się Napoleonem

III.

W związku z wyżej wskazanym t. j. z patryotycznymi powstaniem, należy zaznaczyć, że jedną z głównych przyczyn porażek ochotniczych armii generałów Kornilowa, Aleksiejewa i Denikina a następnie admirała Kołczaka było to, że większość oficerów b. cesarskiej armii zmuszona była pozostać w centralnej Rosji, wyłącznie z winy tegoż samego B. Sawinkowa, starającego się wszelkimi siłami swoim rewolucyjnym antuzjazmem otumaniać istotnych strategików i rzeczywistych niemiejszej wartości patryotów, niż on sam.

Rewolucyjne zachwyty i usiłowania Sawinkowa zostania za wszelką cenę wodzem nie tylko polityki lecz także i wojskowej akcji w Rosji, wstrzymały koncentrację „białych”, pozatem wobec braku dowództwa, wychowanego w surowej dyscyplinie „białych” byli zwyciężani przez byłych swoich towarzyszy broni, którzy z woli przeznaczenia zmuszeni byli służyć w czerwonej armii, wyłącznie dzięki straszemu terrorowi, stosowanemu przez Igarstkę uzurpatorów władzy, którzy po dzień dzisiejszy panują na moskiewskim Kremlu.

Niewielkiej ilości oficerów i junkrów udało się zbiec na Don lub Kubań w 1918 r., zaś setki i tysiące śmiałości zostało rozstrzelanych i oczyszczone z ust tych skazańców w minutę śmierci, płynęły pod adresem Sawinkowa brzemienne przekleństwami słowa.

Częstokroć słyszy się imię Sawinkowa, związane z akcją gen. Kornilowa przeciwko Petrogradowi w r. 1917, Czy pochlebne te słuchy mają podstawę czy istotnie tak było a nie inaczej?

W pierwszych zaraz dniach lutowej rewolucji wydany został rozkaz № 1, kasujący oddawanie honorów wojskowych i t. p. wzamian zaś tej „przestarzałej tradycji” proponowano tworzenie pułkowych, batalijonowych i t. p. komitetów a czyż wtedy, nie ten że Sawinkow był na miejscu Guczkowa ministrem spraw wojskowych przy A. Kiereń-

skim t. j. w tym właśnie czasie kiedy to z błyskawiczną szybkością rodziły się jeden po drugim komitety, jedynie dlatego aby absolutnie poderwać prestiż armii, zdeorganizować i żywcem pochować wielomilionowe uzbrojone masy.

Nieuniknionym rezultatem podobnego działania była zagłada bojowej zdolności cesarskiej armii i haniebne rozejście się jej „bez aneksji i kontrybucji” do domów celem rozpoczęcia na nowo swego szarego, pozbawionego wszelkich radości życia.

A w tym właśnie czasie „zły duch” Rosji, spoczywając na laurach, po wielce utrudniających swych rewolucyjnych pracach, zaczął składać „zwycięzkie” wizyty generałom Kornilowowi, Aleksiejewowi, Krasnowowi, adm. Kołczakowowi i wszystkim prawie po kolei gabinetem ministerjalnym w całej Europie.

Kiedys powiedział jakiś złośliwy dowcipniś, że B. Sawinkow przypomina mu „szczura”, który wyrzwał z nory. W powiedzeniu tem tkwi duża część prawdy. De facto jest to „szczur” szkodliwie grasujący w wielkiem wszechrosyjskiem i wszechświatowym podziemiu (wsiemirnago podpolja) W dniu rewolucji Sawinkow istotnie był dotknięty złośliwą chorobą „manją wielkości” i najgorszego rodzaju egzema „rewolucyjnego patryotyzmu”. Ta ostatnia choroba jaskrawo zarysowała się w czasie bytności „patryoty” Sawinkowa w Polsce, w tym czasie, kiedy on na łamach swego organu „Za Swobodu” zmieniał prasie co miesiąc swoje zasady i idee walki z bolszewikami o przyszłość Rosji.

W roku 1920 Sawinkow walczył o Sejm Ustawodawczy (uczreditelnoje sobranje) (to samo on proponował adm. Kołczakowowi), w r. 1923 za swobodne wybory do swietow, w roku zaś 1924 B. Sawinkow znajduje się w Moskwie. . . razem z bolszewikami i ich „historycznym „Cze-ka”.

d. c. n.

rzy operuje na wyłączną swoją korzyść.

Nie wątpimy, że wyjaśnienie rozwijające zagadkę, niebawem nastąpi.

Doroczna uroczystość otwarcia sezonu

Po premierze „Edukacji Bronki” Dyrektor Skapski na otwarcie sezonu gościł w foyer teatralnym zespół artystów naszego teatru oraz przedstawicieli władz wojskowych, muncypalnych, administracyjnych i sfer towarzyskich naszego miasta.

Pomimo, iż nowy zespół artystyczny poraz pierwszy spotkał się z tujejszym społeczeństwem, nie było naprężenia a nastrój panował sympatyczny i swobodny, cechujący wszystkie przyjęcia, urządzane w salonach naszego teatru.

Podczas kolacji pospłyły się krótkie lecz treściwe przemówienie, które rozpoczął gen. Berbecki od porównania artyst. Kresowych do żołnierzy, którzy tereny zdobywają mieczami

jak tamci zdobywe utrwalają słowem.

Następnie przemawiali Starosta, Prezydent 2 razy, p. kom. Makarewicz, art. Malinowski, a na zakończenie odpowiedział dyr. Skapski. Nader obfity program mów został przerywany fascynującymi dźwiękami „stępa”, granego przez tercet, który zmusił usta do odpoczynku, a natomiast kazał pracować nogom.

O białym dniu towarzystwo w nader miłym nastroju rozeszło się do domów.

Pokaz Pszczelarsko-Ogrodniczy

W dniu 19 września r. b. otwartą zostaje w Grodnie Wystawa Ogrodniczo-pszczelarska i przemysłu ludowego naszego powiatu, która trwać będzie do 23 września włącznie. W ostatnim dniu wystawy, odbędzie się jarmark na wystawione ekspozyty.

Komitet Wystawy zwraca się do tych wszystkich, którzy rozumieją potrzebę rozwoju tej gałęzi produkcji, do wzięcia udziału w Wystawie.

Termin do składania deklaracji na mające być przysłane na Wystawę ekspozyty, pierwotnie oznaczony do dnia 1-go września obecnie przedłużono do 17 b. m. i takowe winny być skierowane do Sekretarjatu, Towarzystwa Rolniczego, Grodno, ul. Orzeszkowej № 20.

Pokaz będzie obejmował działy:

Nasienny. Warzywnictwa, owocarstwa i przetworów, szkolek drzew owocowych i krzewów, kwaciarstwo naukowo-poglądowe i odczytowego, przemysłu ludowego (tkactwa, wyroby drewniane i t. d.) atrakcji, pszczelarski, ceramiczny, narzędzi rolniczych.

Dotąd zgłoszono 17 deklaracji, jest nadzieja że liczba ta znacznie się jeszcze powiększy.

List do Redakcji

Szanowny Panie Redaktorze! Zechce szanowny Pan Redaktor umieścić w swem poczytnem piśmie te kilka słów.

Przed kilku dniami w „Ilustr. Kurjerze Codziennym” ukazał się „wywiad” ze mną i p. posłem Wędziagolskim na temat stosunków na Kresach. Treść i styl podanych tam „moich myśli” zmuszają mnie do następującego oświadczenia. Przede wszystkim z p. sprawozdawcą parlamentarnym nie konferowałem w formie wywiadu, zaś w rozmowie wypowiedziałem się:

że na t. zw. Kresach nie jest dobrze,

że zagadnienie to z państwowego punktu widzenia należy do bardzo skomplikowanych, wymaga ono zasadniczego rozpatrzenia i wynalezienia środków poprawy, któreby przeprowadzono w życie kosekwentnie spokojnie.

Że do pogorszenia się stosunków na t. zw. Kresach w znacznej mierze przyczynia się agitacja, która wydaje się nieraz obniżaniem wszystkiego co jest polskie.

Dla pozbycia się tej antypaństwowej roboty gotów byłbym zrzec się pewnych prerogatyw sejmu na korzyść rządu, zgodziłbym się na obramowanie swobód poselskich

włącznie do niedopuszczania na t. zw. Kresy tych pp. posłów, którzyby z tymi ograniczeniami nie mogli się pogodzić.

Że winę za stan obecny na rubieżach Rzeczypospolitej ponosi całe społeczeństwo polskie, inteligencja przede wszystkim a nie tylko administracja tamtejsza, której fachowe i moralne kwalifikacje nie są tak bardzo różnej od reszty urzędnicstwa polskiego, natomiast warunki pracy i okoliczności są znacznie trudniejsze.

W ten sposób ogólnikowo wypowiedziałem się, nie wymieniając poszczególnych wypadków, osoby, miejscowości lub stronictwa

Łączę wyrazy poważania
Kazimierz Łaszkiewicz
Poseł na Sejm

Grodno, 8 września 1924 r.

Dział urzędowy.

Zawiadomienie

Niniejszym zawiadamia się, że w czasie od 4 do 19 września r. b. w Polsce Zbrojnej został ogłoszony konkurs, mający się odbyć 19 września b. r. na roboty kominiarskie w garn. Grodno, Szwaki, Augustów i Sokółka.

Kier. Rej. Inż. i Sap. Grodno.

(—) Smidowicz Michal
kapitan inżynier

L. dz. 4060/KB

W dniu 22-go września b. r. godz. 10-ta odbędzie się w Kierownictwie Rejonu Intendentury Wilno (ul. Legionów 2) nieograniczony przetarg na dostawę artykułów żywnościowych dla Szpitala Okręgowego № 3 w Wilnie. Blizsze informacje można otrzymać w Kierownictwie Rejonu Intendentury Wilno, Referat Żywnościowy „ul. Legionów”.

Kierownictwo Rejonu Intendentury
WILNO

L. dz. 8532/Int. 2.

Ogłaszacie się w Nadnieńskim Kurjerze Polskim

Zgubiono wojskową książkę wydaną przez P. K. U. Grodno i metrykę wydaną w parafji Jeztory na imię Józefa Chocho. 1-3

Lek. Dent.
Zofja Morawska
po powrocie wznowiła przyjęcia.
GRODNO, ul. Brygidzka № 1
od 2-7 po poł.

Ceny niższe! Uwagze P. T. Nauczycielstwa i Młodz. Szkolnej! Księgarnia i skład materiałów pisemnych

E. IBERSKIEGO GRODNO Dominikańska 31.

poleca w wielkim wyborze na rok szkolny 1924—1925

Podręczniki szkolne. Dla wszystkich Grodzieńsk. Zakładów Naukowych po cenach wydawnictw warszawskich.

Artykuły pisemne, przyrządy do rysunków i kreślenia i t. p.

— po cenach niższych —

UWAGA: młodzież szkolna zakupująca u mnie podręczniki szkolne, otrzymuje zupełnie bezpłatnie „mój dziennik” do zapisywania lekcji.

KRONIKA

Teatr Miejski

Dzisiaj powtórzenie świetnej sztuki Iewreinowa „To, co najważniejsze”. Wczoraj przybył do naszego miasta wybitny reżyser warszawskich Rozmaitości, a obecnie teatru Narodowego p. Emil Chaberski i będzie wystawiać u nas węgierską sztukę Zakotosa „Pierścień z szafirem”, który był w tym sezonie grany w Warszawie kilkadziesiąt razy.

Nieczysta sprawa w kasie pożyczkowej

„Grodner Moment” podaje wiadomości, jakoby w żydowskiej kasie pożyczkowej, z której czerpie sposoby do życia nędza drobnych kupców i straganiarzy, dzieją się rzeczy, co do których istnieje pewność, że mogły by mocono zainteresować tutejszą Prokuraturę. Jeżeli wierzyć wersjom, to jest tam pewna jednostka, która kapitałami nędza-